

Meegelift mozaïek?

De wierde van Wierum werd in de periode 1912-1916 voor een deel commercieel afgegraven voor haar vruchtbare grond. In het laatste jaar van de afgraving kwam een belangrijke vondst naar boven: 241 tesserae, gekleurde mozaïeksteentjes uit de Romeinse tijd. Het zijn meest kubusvormige stukjes gekleurd glas met een doorsnede van minder dan een centimeter. De tesserae zijn de belangrijkste glasvondst uit de Romeinse tijd in Nederland.

Van de opgegraven voorwerpen zijn er 223 van glas. De andere tesserae zijn van gekleurde steensoorten, waaronder ook van barnsteen. De kleuren variëren van verschillende tinten blauw en groen tot geel, oranje en rood. Met speciaal onderzoek met behulp van onder meer een röntgen-fluorescentie spectrometer (XRF) is de chemische samenstelling van de verschillende tesserae onderzocht. Daaruit bleek dat de blauwe tinten in de mozaïeksteentjes bijvoorbeeld werden gemaakt met behulp van kobalt, de groene tinten met koper en de groengele kleur met lood-antimoon.

De tesserae dateren waarschijnlijk uit de periode van de eerste drie eeuwen n. Chr.. Dat is mede bevestigd door een uit hetzelfde deel van de wierde opgegraven fragment met Egyptisch blauw en fragmenten die mogelijk van glaswerk zijn en stammen uit deze periode.

In de vroeg Romeinse tijd werden de tesserae gebruikt voor het maken van mozaïeken op muren en gewelven. De aanwezigheid van cementresten die nog op sommige stukjes zaten, bevestigt dat ze oorspronkelijk zijn gebruikt voor mozaïeken in één of meerdere belangrijke Romeinse gebouwen. Deze gebouwen werden in de vroege middeleeuwen op grote schaal gesloopt, waarna het bouw materiaal naar het noorden getransporteerd werd voor hergebruik. Vermoedelijk zijn de tesserae in de achtste of negende eeuw meegelift met de bouwmaterialen en in Wierum terecht gekomen, in de periode dat de regio deel ging uitmaken van het Frankische rijk.

De in Wierum gevonden mozaïeksteentjes waren waarschijnlijk bedoeld als ruw materiaal, grondstof om om te smelten en glazen kralen van te maken. Mogelijk gebeurde dat in een tijdelijke werkplaats van een rondreizende kralenmaker.

Tekst: Albert Buursma

Erfgoedorganisatie: Noordelijk Archeologisch Depot

Beschrijvingstitel: Meegelift mozaïek?

Oneliner / quote: De tesserae zijn de belangrijkste glasvondst uit de Romeinse tijd in Nederland

Onderwerp: Archeologie

Fotografie uitsnede: Dirk Fennema

Fotografie: Dirk Fennema